

NOTA VAN INLICHTINGEN

2024-03-04

Antwoorden op binnengekomen vragen voor de Design Challenge

Ondersteboven van water in de Henriëttewaard

KUNSTLOC
BRABANT

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

ZUIDERWATERLINIE
NOORD-BRABANT

Waterschap
Aa en Maas

Provincie Noord-Brabant

NEDERLANDSE
— VERENIGING
VOOR — TUIN —
— EN — LAND
SCHAPS —
ARCHITECTUUR

TU Delft
's-Hertogenbosch

staatsbosbeheer

PRAKTISCHE VRAGEN EN ANTWOORDEN:

- Voor het portfolio wordt er gevraagd naar 'projecten' (p.13 onder 3a uit Oproep design challenge). In het geval van betrokken wetenschappelijk onderzoekers, kan er ook een onderzoekslijn opgegeven worden?
Antwoord: Ja, dat kan zolang deze het ontwerpteam ondersteunt.
- Voor het portfolio wordt er gevraagd naar 'projecten' (p.13 onder 3a uit Oproep design challenge).
Antwoord: Onder 'projecten' wordt verstaan: gemaakte en gerealiseerde plannen.
- Is het onoverkomelijk als we in plaats van (2x) A3 (3x) A4 met 6 ipv 5 referentieprojecten insturen?
Antwoord: Nee, dit is niet onoverkomelijk, maar het verdient de voorkeur binnen het format in te sturen.
- "Met het opsturen van de documenten verbindt een team, met de opgeven deelnemers, zich aan deelname (indien geselecteerd) aan de design challenge."
Is het ook mogelijk dat andere deelnemers (die niet zijn opgegeven als teamlid) deelnemen aan de expertmeetings, zolang het aantal deelnemende teamleden niet hoger is dan het aantal opgegeven teamleden van het team?
Antwoord: Ja, dit is een mogelijkheid.
- De datum waarop u de nota van inlichtingen presenteert ligt redelijk dicht bij de datum van indienen. Hier zitten slechts 4 werkdagen tussen. Om uw vraagbeantwoording goed te kunnen verwerken in onze inzending willen wij vragen of u erin mee kan gaan de mogelijkheid tot indienen 1 week uit te stellen.
Antwoord: We houden de planning aan.
- Is er al meer bekend over de ("nader te benoemen" p.14) experts voor de bijeenkomsten?
Antwoord: De experts zullen de volgende disciplines en organisaties vertegenwoordigen:
Programmamanager, Alliantie Zuiderwaterlinie
Adviseur landschap en cultuurhistorie, Staatsbosbeheer
Programmaleider erfgoed, water en klimaat, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Projectleider Henriëttewaard, gemeente 's-Hertogenbosch
Stedenbouwkundige, gemeente 's-Hertogenbosch
Ecoloog, gemeente 's-Hertogenbosch
Expert waterveiligheid, expert waterberging, expert waterkwaliteit, Waterschap Aa en Maas
Expert Landschap/watermanagement, RCa en/of TUDelft
- Zijn de A0-posters de enige vorm van mogelijke planpresentatie op de Dutch Design Week? Is er (te zijner tijd) inspraak mogelijk over de wijze van presenteren op Dutch Design Week?
Antwoord: we werken met een vaste format van de expositiepanelen voor de presentatie op de DDW. Binnen de twee A3's die je hiervoor aanlevert, kun je een eigen opmaak/invulling hanteren. Zie voor het format de afbeelding hieronder.

Opstelling expositie design challenge Onze energie, ons landschap, Strabregtse Heide 2022

INHOUDELIJKE VRAGEN:

- 'De doelstelling voor het gebied kan in meerdere deeldoelen worden opgetekend' (p.8 Oproep design challenge). Is de verwachting dat al deze deeldoelen behaald worden in het uiteindelijke ontwerp?
Antwoord: De hoofdoelen zijn bindend, de nevedoelen zijn wenselijk.
- Is er een volgorde van prioriteit in de vele thema's die jullie benoemen die jullie verwerkt willen zien in de voorstellen?
Antwoord: Op pagina 8 worden 17 deeldoelstellingen voor het gebied benoemd. Daarboven hangen de volgende hoofddoelstellingen:
 - 1) Hoogwaterveiligheid (nationaal doel)
 - 2) Behoud erfgoed (doorontwikkeling i.r.t. erfgoedwetgeving, Europese richtlijn)
 - 3) Bevorderen biodiversiteit (vogelhabitatrichtlijn, Europese richtlijn)
 - 4) Terugdringen CO2/stikstof uitstoot (Europese klimaatdoelstelling)
- Er wordt een zeventiental deeldoelen genoemd in de uitvraag: wat is de weging daarvan of hoe verhouden die zich tot elkaar en tot de (creatieve) denk-ruimte voor deze opgave?
Antwoord: zie antwoord bij bovenstaande vraag.

- In hoeverre dient kleiwinning als kostendrager te leiden?
Antwoord: Dit is een middel, geen doel op zich.
- In de uitvraag wordt gesproken over het 'inbedden van het plangebied/studiegebied in een regionale context' (p.15 onder paragraaf 3e – Resultaten uit Oproep design challenge). Wat wordt er verstaan onder het begrip 'regionaal'?
Antwoord: Onder regionaal wordt verstaan het totale grondgebied van gemeente 's-Hertogenbosch, het noordelijke deel van gemeente Vught en het oostelijke deel van gemeente Vlijmen (regio Dommel-noord).
- In de huidige situatie bestaat ca. 75% van het gebied uit landbouwgrond. In hoeverre dienen bestaande functies in het gebied te worden behouden?
Antwoord: De landbouwfunctie verdwijnt (een agrariër blijft met zijn opstallen in het gebied en zal de gronden – volgens plan – niet meer gebruiken voor agrarische doeleinden). Defensie, waterzuivering, natuur, (deel) wonen en waterafvoer blijft.
- Blijven de agrarische bedrijven en woningen in het gebied ten zuiden van het fort gehandhaafd?
Antwoord: de agrarische gronden zullen verdwijnen, hoogstwaarschijnlijk blijft een . De woningen ten zuiden van de Gemaalweg zullen blijven.
- Wat is de situatie van de landbouw in dit gebied? Dient er rekening gehouden te worden met voortzetting van deze bedrijven?
Antwoord: de landbouwbedrijven zijn uitgekocht en er zal geen voortzetting zijn van de agrarische functie.
- Wie is de eigenaar van het fort en het aanliggende bos?
Antwoord: Eigenaar van het fort en aangrenzende bos is Defensie.
- Fort Crevecoeur is in de huidige situatie in beheer van het Ministerie van Defensie. In hoeverre is er ontwerpvrijheid rondom dit fort?
Antwoord: Ontwerpvrijheid is er altijd.
- in recent verleden zijn er plannen gemaakt voor dit gebied. In hoeverre zijn die plannen relevant, welke status hebben ze of wat is de reden dat hier geen vervolg aan is gegeven?
Antwoord: Het Waterschap wil in 2025 met een voorkeursalternatief komen. Daarbij heeft gemeente 's-Hertogenbosch een aantal wensen (zie ook de deeldoelen). Op weg hiernaar toe is er vrijheid met behulp van ontwerp de definitieve koers te onderzoeken.
- Vanuit het Waterschap Aa en Maas lopen er enkele projecten in en om het onderzoeksgebied (p.9 Oproep design challenge). In hoeverre dient er in het ontwerp rekening gehouden te worden met de lopende projecten vanuit het Waterschap?
Antwoord: zie antwoord hierboven.
- Zijn er gegevens beschikbaar over het nieuwe pompemaal (locatie, omvang, etc)?
Antwoord: Het Waterschap heeft een verkenning gedaan naar mogelijke oplossingen: zie hiervoor onderstaande link.

[11 mogelijke oplossingen voor de aanpak van het hoogwater in en rond 's-Hertogenbosch in beeld - Waterschap Aa en Maas](#)
- "De Maasdijk moet versterkt worden om 's-Hertogenbosch te beschermen tegen hoog water uit de Maas" (p. 2 Oproep design challenge). Wat zijn de afgekeurde faalmechanismen van de dijk in en om het projectgebied?

Antwoord: De dijk wordt getoetst aan de normen in de Waterwet op de onderdelen hoogte, piping (de bodem onder de dijk spoelt weg doordat er water stroomt dat zand meeneemt) en stabiliteit. Op al deze onderdelen is de dijk ter plaatse van de Henriëttewaard afgekeurd; hij voldoet dus niet aan de normen en moet worden verbeterd.

[Deltabeslissing Waterveiligheid | Drie thema's | Deltaprogramma](#)

- 'In Waterschappen Aa en Maas en De Dommel hebben in 2019-2020 een verkenning gedaan naar de gevolgen van klimaatverandering op de waterstanden.' Is deze verkenning openbaar of hoe kunnen we aan deze informatie komen?

Antwoord: De desbetreffende tekst in het achtergronddocument van de Designchallenge heeft betrekking op het project Hoogwaterveiligheid Brabant Oost (HoWaBo). Op de website van Waterschap Aa en Maas kun je de nodige informatie vinden over dit project, inclusief de verwijzingen naar achtergrondmateriaal.

<https://www.aaenmaas.nl/in-jouw-buurt/projectenkaart/howabo-hoogwater-aanpak-brabant-oost/>

- Kunt u een toelichting geven op de vraag over de motivatie om aan te geven hoe de omgeving betrokken wordt? In algemene zin of nu al gebiedspecifiek? (simpelweg: Wat wordt er bedoeld met "aangeven hoe de omgeving wordt betrokken"?)

Antwoord: In het ontwerp vragen we om een voorstel hoe mensen uit het gebied of toekomstige gebruikers deelgenoot kunnen worden bij de transitie van het gebied. Daadwerkelijke participatie IN het ontwerpproces wordt niet gevraagd.

- "Een motivatie van maximaal 400 woorden waarin de affiniteit, ervaring en een visie op het onderwerp van deze design challenge wordt toegelicht. En wordt aangegeven hoe de omgeving wordt betrokken..." Op welk schaalniveau wordt er verwacht dat de omgeving wordt betrokken? Is het de bedoeling dat er een participatieproces en/of aanpak opgesteld wordt? Mocht er inderdaad een participatieproces opgesteld moeten worden, is daar nog begeleiding bij vanuit de organisatie van de Design Challenge?
- In paragraaf 3a staat beschreven dat als onderdeel van de motivatie elk team aan dient te geven hoe de omgeving betrokken wordt.
- Wat bedoelt u in dit geval met 'de omgeving'?
- Gaat u ervan uit dat de deelnemende teams in de tweede ronde ook daadwerkelijk de omgeving (bewoners etc.) betrekken bij het proces?
- Indien u ervan uitgaat dat de deelnemende teams de omgeving betrekken, hoe wilt u dit praktisch organiseren? Het lijkt ons niet wenselijk dat alle teams parallel een traject met de omgeving doorlopen.

Antwoord: al deze vragen: zie antwoord hierboven.